

► CUMHURİYET DÖNEMİ KARAYOLU POLİTİKASI

ARİF MERDOL (İNŞ. Y. MÜH.)
18. MAYIS. 2024 - İSTANBUL

SÖMÜRGE TİPİ DEMİRYOLU HARİTASI

EMPERYALİZM KISKACINDA TÜRKİYE

1946 SONRASI HEDEFİNİ ŞAŞIRAN, ULUSAL KARAKTERİNİ YİTİRMEĞE BAŞLAYAN VE YENİ DÜNYA DÜZENİ TUZAĞINA DÜŞEN ÜLKEMİZİN GELİŞİMİ HER SAHADA TAMAMEN EMPERYALİST DÜŞÜNCENİN TELKİNLERİ DOĞRULTUSUNDA UYDU BİR ÜLKE UYGULAMASININ DENEME TAHTASINA DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞTÜR.

KÜRESELLEŞMENİN YAYGIN BİR HAL ALMASIYLA DA BU DURUM HALEN KÖTÜLEŞEREK DEVAM ETMEKTEDİR.

BÜTÜN BU UYGULAMALARA KARŞI DİRENÇ ODAKLARI, HER ZAMAN ULUSAL ÇIKARLARI SAVUNMAKTAN GERİ DURMAMIŞ OLUP, DEMOKRATİKLEŞMEYİ VE ULUSAL YARARLARI ÖNE ÇIKARAN MESLEK ÖRGÜTLERİ, BAŞTA TMMOB OLMAK ÜZERE, İKTİDARLARA SÜREKLİ UYARILARDA BULUNMUŞTUR.

ULUSAL DEMİRYOLU PLANLAMASI 1923-1945

PLAN İHTİYACI ve DPT

1961 YILINDA MÜSTEŞARLIK DÜZEYİNDE VE DOĞRUDAN BAŞBAKANA BAĞLI OLAN KURULUŞ, 11.06.2011 TARİHİNDE, YANİ DPT'NİN KURULUŞUNUN 50. YILINDA KAPATILARAK KALKINMA BAKANLIĞINA DEVREDİLDİ.

PLAN GÖREVİNİ YAPACAK OLAN KALKINMA BAKANLIĞINDAKİ KADRO İSE 1311 KİŞİ OLARAK BELİRLENMİŞTİR. KALKINMA BAKANLIĞI DA 2018 DEKİ 703 SAYILI KHK İLE KALDIRILMIŞ, PLAN YAPMA GÖREVİ , ÖNEMİNİ TAMAMEN YİTİRMİŞ BİR BİRİM OLARAK KURULAN **STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI CUMHUR BAŞKANLIĞI BÜNYESİNE ALINMIŞTIR.**

PLAN DÖNEMLERİ

BU GÜNE KADAR YAPILAN VE AĞIR AKSAK UYGULANAN TÜM PLANLARI SINIFLAMAYA TABİ TUTARSAK;

İLK 4 YILLIK PLAN (1962-1983); ULUSAL KAPALI İÇE DÖNÜK TOPLUM PLANLAMASINI, YANI 1950-1960 ARASI LIBERAL EKONOMİ HEVESLERİNİN DENEME SÜRECİNİN YARATTIĞI TAHRİBATI GİDERME DÖNEMİ.

İKİNCİ 4 PLAN (1984-2005); ÜLKENİN DIŞA AÇILMASI-KÜRESELLEŞME VE NEO-LİBERAL EKONOMİK POLİTİKALAR, KÜRESEL SERMAYEYE KAPILARI AÇMAK, YANI BORÇLANMAK.

SON 4 PLAN (2007-2023); KÜRESEL SERMAYE VE YERLİ İŞBİRLİKÇİLERİNE TESLİM, ÜLKE KAYNAKLARININ VE CUMHURİYET VARLIKLARININ SATIŞINA HİZMET EDECEK AMAÇLA YAPILMIŞTIR.

I-VI PLAN DÖNEMİ BAŞBAKANLARI (GRAFİK-1)

PLAN No	YIL	BAŞBAKANLAR
	1961	İSMET İNÖNÜ
	1962	İSMET İNÖNÜ
	1963	İSMET İNÖNÜ
	1964	İSMET İNÖNÜ
	1965	İSMET İNÖNÜ-SUAT HAYRİ ÜRGÜPLÜ-SÜLEYMAN DEMİREL
	1966	SÜLEYMAN DEMİREL
	1967	SÜLEYMAN DEMİREL
	1968	SÜLEYMAN DEMİREL
	1969	SÜLEYMAN DEMİREL
	1970	SÜLEYMAN DEMİREL
	1971	SÜLEYMAN DEMİREL-NİHAT ERİM
	1972	NİHAT ERİM-FERİT MELAN
	1973	FERİT MELAN - NAIM TALU
	1974	NAİM TALU-BÜLENT ECEVİT-SADİ IRMAK
	1975	SADİ IRMAK-SÜLEYMAN DEMİREL
	1976	SÜLEYMAN DEMİREL
	1977	SÜLEYMAN DEMİREL
	1978	SÜLEYMAN DEMİREL (YOK)
	1979	SÜLEYMAN DEMİREL
	1980	SÜLEYMAN DEMİREL-TURHAN FEVZİOĞLU-BÜLENT ULUSU
	1981	BÜLENT ULUSU
	1982	BÜLENT ULUSU
	1983	BÜLENT ULUSU-TURGUT ÖZAL
	1984	TURGUT ÖZAL(YOK)
	1985	TURGUT ÖZAL
	1986	TURGUT ÖZAL
	1987	TURGUT ÖZAL
	1988	TURGUT ÖZAL
	1989	TURGUT ÖZAL-ALİ BOZER-YILDIRIM AKBULUT
	1990	YILDIRIM AKBULUT
	1991	YILDIRIM AKBULUT-MESUT YILMAZ-SÜLEYMAN DEMİREL
	1992	SÜLEYMAN DEMİREL
	1993	SÜLEYMAN DEMİREL-ERDAL İNÖNÜ-TANSU ÇİLLER
	1994	TANSU ÇİLLER

VII-XI PLAN DÖNEMİ BAŞBAKANLARI (GRAFİK-1 DEVAM)

Yıl	Başbakan
1995	(YOK)
1996	TANSU ÇİLLER-NECMETTİN ERBAKAN
1997	NECMETTİN ERBAKAN
1998	MESUT YILMAZ
1999	MESUT YILMAZ
2000	BÜLENT ECEVİT
2001	BÜLENT ECEVİT
2002	BÜLENT ECEVİT-ABDULLAH GÜL
2003	ABDULLAH GÜL-TAYYİP ERDOĞAN
2004	TAYYİP ERDOĞAN
2005	TAYYİP ERDOĞAN
2006	TAYYİP ERDOĞAN
2007	TAYYİP ERDOĞAN
2008	TAYYİP ERDOĞAN
2009	TAYYİP ERDOĞAN
2010	TAYYİP ERDOĞAN
2011	TAYYİP ERDOĞAN
2012	TAYYİP ERDOĞAN
2013	TAYYİP ERDOĞAN
2014	AHMET DAVUTOĞLU
2015	AHMET DAVUTOĞLU
2016	AHMET DAVUTOĞLU-BİNALİ YILDIRIM
2017	BİNALİ YILDIRIM
2018	BİNALİ YILDIRIM
2019	BAŞKANLIK DÖNEMİ
2020	BAŞKANLIK DÖNEMİ
2021	BAŞKANLIK DÖNEMİ
2022	BAŞKANLIK DÖNEMİ
2023	BAŞKANLIK DÖNEMİ

	YILI	1963	oran	1967	oran			1968	oran	1972	oran	
	Milyonyolcuxkm	GERÇEK			TAHMİN				GERÇEK		TAHMİN	
I.BEŞ YIL 1962-1967	KARAYOLU	13,464	0.74	28.201 17,489	0.69			28.201 40.200	0.88	52.145 60.400		
	DEMİRYOLU	4,166	0.23	6,912	0.27			3,379	0.11	4,428		
	DENİZYOLU	470	0.03	477	0.02			172	0.01	147		
	HAVAYOLU	170	0.01	300	0.01			226	0.01	356		
		18,270		25,178				31,978				
	YÜK VE EŞYA TAŞIMASI Milyon Tonxkm											
	KARAYOLU	4,752	0.45	6,957	0.43			13.842 14.400	0.57	22.237 25.900		
	DEMİRYOLU	4,092	0.39	7,148	0.44			6,477	0.27	7,849		
	DENİZYOLU	1,764	0.17	2,144	0.13			3,680	0.15	4,880		
	HAVAYOLU	XX		XX				81	0.00	103		
	BORU HATTI											
		10,608		16,249				24,080				
	YÜK VE EŞYA TAŞIMASI Milyon Tonxkm											
	II.BEŞ YIL 1968-1972											

I-II PLAN GERÇEKLEŞME VE TAHMİNLER(YOLCU VE YÜK TAŞIMA)

TEM PROJESİNİN HİKAYESİ

		1972	oran	1977	oran		1978	oran	1983	oran		
YOLCU	milyonyolcuxKm											
III.BEŞ YIL 1973-1977	KARAYOLU	52.145	0,93	70,288		IV.BEŞ YIL 1979-1983	71.373	0,94	84.180			
				114.165						180.000		
	DEMİRYOLU	2.911	0,05	3.077			2.870	0,04	10.454			
	DENİZYOLU	387	0,01	3.077			1.256	0,02	2.184			
	HAVAYOLU	512	0,01	1.250			811	0,01	1.254			
	TOPLAM	55.955		121,569			76.310		193,892			
			YÜK VE EŞYA TAŞIMASI (Milyon Tonxkm)						YÜK VE EŞYA TAŞIMASI (Milyon Tonxkm)			
	KARAYOLU	22.237	0,69	32.657		34.274	0,74	42.383				
		17.714		52.514		34.974		57.330				
	DEMİRYOLU	6.739	0,21	10.215		5.679	0,12	19.500				
	DENİZYOLU	2.948	0,09	8.817		4.580	0,10	9.240				
	HAVAYOLU	42	0	43		1.744	0,04	2.296				
	BORU HATTI											
	TOPLAM	31.966		71,589		46.277		88,366				

III-IV BEŞ YILLIK PLAN ÖNGÖRÜLERİ VE GERÇEKLEŞME

V.BEŞ YIL 1984-1989						VI.BEŞ YIL 1990-1994					
YILI	1984	oran	1989	oran		1990	oran	1994	oran		
Yolcumilyonxkm											
KARAYOLU	84.190	0,95	133.833			134.991	0,96	140.743			
	76.864		99.300					127.948			
DEMİRYOLU	3.024	0,03	3.860			3.648	0,03	3,881			
DENİZYOLU	119	1,35	0,210			0,167	0,00	0,005			
HAVAYOLU	796	0,01	1.062			1.087	0,01	2,278			
TOPLAM	88,129		104,222			139.893		134,112			
YÜK VE EŞYA TAŞIMASI						YÜK VE EŞYA TAŞIMASI					
Milyon Tonxkm						Milyon Tonxkm					
KARAYOLU	44.008	0,83	68.239			65.710	0,83	95.020			
	42.559		57.433			57.950		86.382			
DEMİRYOLU	6.123	0,11	6.800			6.541	0,08	8,050			
DENİZYOLU	3.290	0,06	10.500			7.152	0,09	0,595			
HAVAYOLU	0,053	0,00	0,117			0,105	0,00	0,213			
BORU HATTI											
a)PETROL	3.200		9.615			9.863		3.170			
b)GAZ	XX	XX	3.000			3.044		5.000			
TOPLAM											
a,b hariç Top.	53,421		74,733			79.508		95,240			

V-VI BEŞ YILLIK PLAN ÖNGÖRÜLERİ VE GERÇEKLEŞME

VII.BEŞ YIL 1996-2000

YILI	1996	oran	2000	oran
Yolcu milyonxkm				
KARAYOLU	167.871	0,96	185.681 199.000	
DEMİRYOLU	4.000	0,02	5.100	
DENİZYOLU	60	0,00	0,060	
HAVAYOLU	2.536	0,01	4.235	
TOPLAM	174.467		208,335	
	YÜK VE EŞYA TAŞIMASI	Milyon Tonxkm		
KARAYOLU	135.731 92.000	0,93	161.552 121.400	
DEMİRYOLU	8.800	0,06	14.750	
DENİZYOLU	1.000	0,01	1.200	
HAVAYOLU	0,229	0,00	0,376	
BORU HATTI				
a)PETROL	3.225		9.800	
b)GAZ	6.000		10.000	
TOPLAM				
a,b hariç	145.760		137,350	

VIII.BEŞ YIL 2001-2005

	2001	oran	2005	oran
Yolcu milyonxkm				
	168.211	0,95	182.152 270.000	
	4.400	0,02	5.000	
	0,050	0,00	0,063	
	4.126	0,02	6,645	
	176.737		275,007	
	YÜK VE EŞYA TAŞIMASI	Milyon Tonxkm		
	151.421 162.000	0,90	166.831 212.000	
	8.250	0,05	10,000	
	8.400	0,05	9,700	
	0,337	0,00	0,543	
	2.273		3.073	
	10.500		43.745	
	168.408		232,243	

IX.BEŞ YIL 2007-2013

9. Planda alışıl gelmiş Yolcu Taşıma Tablosu YOK				
YILI	2007	oran	2013	oran
KARAYOLU	209,115	0,97	Tahmin Yok	
DEMİRYOLU	3,999	0,02	Tahmin Yok	
DENİZYOLU	1,561	0,01	1.417	
HAVAYOLU	0,062	0,00	0,151	
TOPLAM	214,737			
YÜK VE EŞYA TAŞIMASI				
Milyon Tonxkm				
		%		%
KARAYOLU	181.300	90,00	224.048 248.000	87
DEMİRYOLU	9,921	5,40	25.400	
DENİZYOLU	9,573	4,70	8.400	
HAVAYOLU	0,468	0,02	659	
BORU HATTI				
a)PETROL	2.655		2.685	
b)GAZ	29.253		49.844	
TOPLAM	213.228		311.036	
	(201,262)**		(258.597)**	

X.BEŞ YIL 2014-2018

(Milyonyolcu x km)			
2014	oran	2018	oran
276.073	0,90	329.363 321.000	
3,888	0,01		
1,806	0,01		
26,204	0,09	Tahmin yok	
307,971			
YÜK VE EŞYA TAŞIMASI			
Milyon Tonxkm			
234,492	89,00	266.502 294.000	
11,982	0,05	22,500	
15,572	0,06	10,800	
0,026 xx		1,355	
2.685			
49.844			
(262.072)**		328,655	

IX-X. BEŞ YILLIK PLAN ÖNGÖRÜLERİ VE GERÇEKLEŞME

XI.BEŞ YIL 2019-2023

YOLCU TAŞIMA (Milyonyolcux km)

YILI	2019	oran	2023	oran	
	Veri Yok		Veri Yok		
KARAYOLU					
DEMİRYOLU	Veri Yok		Veri Yok		
DENİZYOLU	Veri Yok		Veri Yok		
HAVAYOLU	Veri Yok		Veri Yok		
		YÜK VE EŞYA TAŞIMASI			
		Milyon Tonxkm			
DEMİRYOLU	Tahmin Yok		Tahmin Yok		
DENİZYOLU					
HAVAYOLU	14.500		32.400		
DEMİRYOLU	Veri Yok		13,500		
DENİZYOLU	Veri Yok		1,529		

XI – PLANIN SEFALETİ BİLGİ VE VERİ YOKSUNU

ULAŖTIRMA MODLARI ARASINDA FİYAT KIYASLAMASI

SEKTÖR	YAKIT(Yolcu-km)	YAKIT(Ton-Km)
Karayolu	11.6	9.8
Demiryolu	1.0	1.0
Havayolu	45.8	-----
Denizyolu	-----	1.4
Boru Hattı	-----	1.4

KARAYOLLARI YOLCU TAŐIMACILIĐI PAHALI VE SORUNLUDUR.

- ▶ KARAYOLLARIDAKİ KAZALAR CAN YAKMAKTADIR. YILLARDIR ORTALAMA OLARAK 5000-6000 KİŐİYİ KAYBETTİĞİMİZ TRAFİK KAZALARININ PSİKOLOJİK YIKINTILARIN DIŐINDA, MADDİ ZARAR DA YÜKSEKTİR.
- ▶ BİZİM GİBİ ÜLKELERDE TRAFİK KAZALARININ SEBEP OLDUĐU MADDİ ZARAR GSYİH NİN %1,2 NE (FRANSADA %2,4, ALMANYADA %2,4, AVUSTRALYADA %3 OLARAK HESAPLANMIŐTIR) KARŐILIK GELMEKTEDİR.
- ▶ YANİ 2023 GSYH 1,137 (BirTrilyonyüzotuzymilyar Dolar) OLDUĐUNA GÖRE YOLCU TAŐIMANIN KARAYOLLARI AĐIRLIKLI OLMASININ GETİRDİĞİ YÜK 13,6 MİLYAR DOLARDIR.
- ▶ YİD GARANTİLERİNE ÖDENEN GİDERLERİN AYRICA DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKMEKTEDİR

KAZALAR ÇOK BÜYÜK KAYIPLARA SEBEPTİR

KARAYOLLARI BAKIM MASRAFLARI DA BİR HAYLİ YÜKSEKTİR.

KAYITLARINA GÜVENE BİLECEĞİMİZ ABD DE BİR MİL UZUNLUĞUNDAKİ YOLUN YILLIK BAKIM MASRAFLARI YAPIM MALİYETİNİN %03-%005 ARASINDA DEĞİŞMEKTEDİR. ÜLKEMİZDE YAPIM DEĞERİ TCK TARAFINDAN 67 MİLYAR DOLAR HESAPLANAN KARAYOLLARININ BAKIM BEDELİ DE EN DÜŞÜK BAKIM MALİYETİ ÜZERİNDEN (33,500 MİLYON DOLAR İLE 210 MİLYON DOLAR) ORTALAMA 750- MİLYON TL GİBİ BİR YATIRIMIN ARTARAK YAPILMASI, YOLLARIN KULLANABİLİR OLMASINI SAĞLAMAK ÜZERE HARCANACAKTIR.

ULAŞIMI KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLER BEKLEMEDİR

- ▶ **YOGUN BİR ENERJİ KULLANAN GÜNÜMÜZ KARAYOLU ARAÇLARININ KÖKLÜ DEĞİŞİMİ YAKINDIR.**
- ▶ **BILGISAYAR KILAVUZLUGU, KÜRESEL KONUM BELİRLEME, SÜRÜCÜSÜZ KARA TASIT ARAÇLARI, YENİ BİR ULASIM MODELINI YARATACAKTIR. ÖNÜMÜZDEKI 30-40 YIL İÇİNDE KARA,SU VE HAVADA SEYAHAT EDEBİLECEGİMİZ BİREYSEL ULASIM ARAÇLARININ GÖREBİLECEĞİZ.HALEN BU ARAÇLARIN PROTOTİPLERİ DENENMEKTEDİR.**
- ▶ **BU NEDENLERLE ÇOK PAHALIYA ÇIKAN OTOYOLLARA VE BENZERİ KARAYOLLARINA İHTİYAÇ DAHI KALMAYABILIR. YOL ,KÖPRÜ, OTOYOL BAKIM MALİYETLERİ BÜYÜK ÖLÇÜDE AZALTILACAKTIR. KENTLER ARASINDA SIFIR KAZA İHTİMALİ OLAN, 350-500 HATTA 800 KM/ SAAT HIZLI TRENLER, ÇOK UZAK MESAFELERDE VAKUMLU TÜNELDE YOLCU TASIMA ARAÇLARI, ÇOK HIZLI BİR SEKİLDE KARAYOLLARI ULASIMI TÜRÜNÜ DEVRE DISI BIRAKACAKTIR.**
- ▶ **BİR SÜRE KARAYOLU ULASIMI SEHIRLERDE SORUN OLMAYA DEVAM EDECEK OLSADA YENİ TÜR- OTOMOBİL DISI- ULASIM ARAÇLARI OTOMOBİL VE TAKSİLERİN YERİNİ ALACAKTIR. KİTLE TASIMASI İÇİNDE METRO VE RAYLI SİSTEMLERE YER VERİLECEKTİR.**

► **KATILIMCILARA ve**
► **EMEĐİ GEÇEN HERKESE**
TEŐEKKÜRLER.

